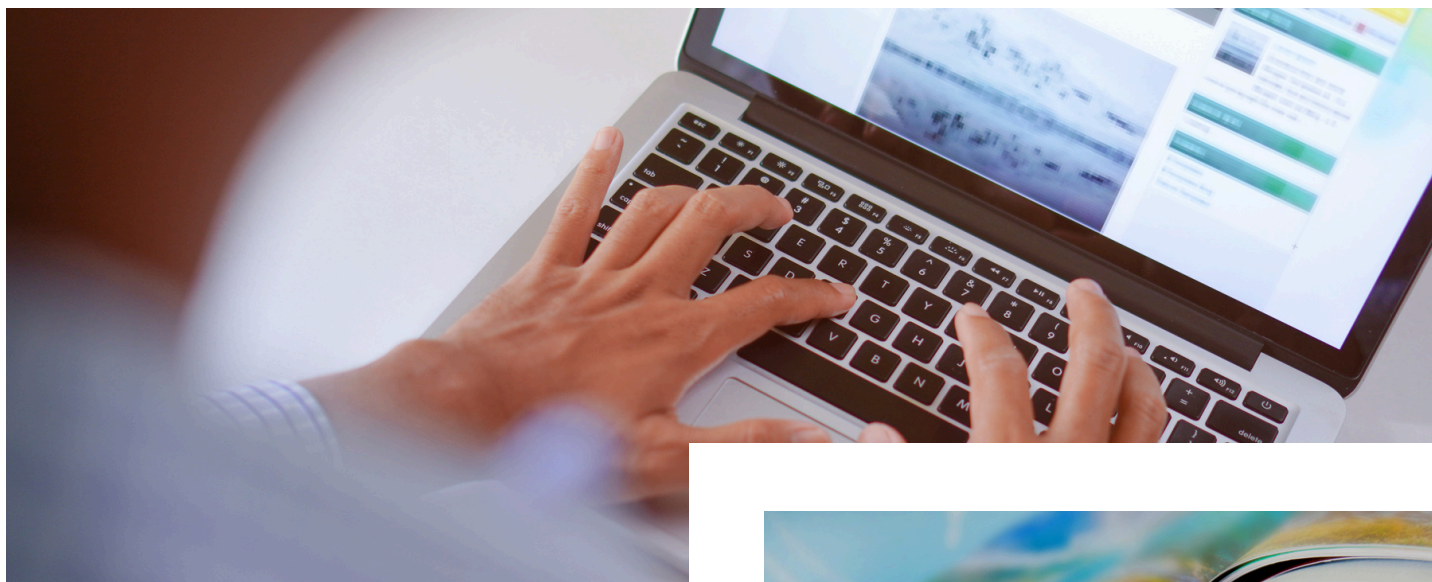

NEWSLETTER

Open Science na ČVUT

OPEN ACCESS PUBLIKOVÁNÍ

Open Access (OA) publikování je jeden ze základních pilířů Open Science. OA představuje bezplatný a neomezený online přístup k vědecké literatuře a k odborným informacím. Bezplatný přístup ale neznamená, že je vše úplně zdarma! Náklady spojené s publikováním jsou přeneseny ze čtenáře na někoho jiného (autor, instituce, grantová agentura atd.).

VÝZKUMNÁ FAIR DATA

Oblast výzkumných dat je v současné době další klíčová oblast Open Science. Výzkumná data jsou veškeré informace, které vznikly v průběhu výzkumu a jejich účelem je dosažení, uchování, ověření nebo reprodukce výsledků výzkumu.

FAIR data je termín používaný v souvislosti se sdílením výzkumných dat v rámci Open Science.

Ústřední knihovna ČVUT poskytuje teoretickou i praktickou podporu v oblasti Open Science pro ČVUT.

Veškeré informace k tomuto tématu jsou k dispozici na [Portálu OpenScience ČVUT](#).

kontaktujte nás na:
openscience@cvut.cz

[Čtěte dál...](#)

OPEN ACCESS PUBLIKOVÁNÍ

Jak vám může pomoci Ústřední knihovna ČVUT?

- Poskytnout základní informace o OA.
- Poradit s možnostmi OA publikování.
- Poradit s autorskoprávními aspekty OA publikování.
- Doporučit OA časopisy z oboru.
- Zkontrolovat kvalitu a validitu OA časopisu či konference (vyhnout se predátorským časopisům).
- Zjistit jaký postoj k OA zastává vydavatel, u kterého chcete publikovat.
- Poradit s možnostmi uložení kopie článku do repozitáře.
- Zprostředkovat uložení článku v [Digitální knihovně ČVUT](#).
- Publikovat OA knihu v Digitální knihovně ČVUT.

Gold Open Access

Zlatá cesta je založena na publikování ve vědeckých recenzovaných časopisech s okamžitým otevřeným přístupem. Pro pokrytí nákladů spojených s publikováním článku vydavatel požaduje po autorovi **uhrazení poplatku** (tzv. **Article Processing Charge – APC**).

Ústřední knihovna ČVUT je členem konsorcia CzechELib, které vyjednává pro české vědecké instituce tzv. **transformační smlouvy**. Díky těmto smlouvám mohou publikující autoři čerpat tzv. **tokeny**, které je opravňují ke slevě či úplnému odpuštění poplatků (APC) za publikování v režimu OA. Existují ale i další možnosti, jak získat slevu na publikování v OA časopisech.

[Slevy na OA publikování na ČVUT](#)

The Six Principles of Open Science [CC BY 4.0 International License](#)

Green Open Access

Zelená cesta představuje uložení článku ve verzi před recenzním řízením (pre-printu) nebo po recenzním řízení (post-printu) do **otevřeného digitálního archivu – repozitáře**. Autor publikuje svůj článek tradičním způsobem v časopise přístupném na základě předplatného. Autorskou verzi článku přitom uloží i do otevřeného repozitáře (tzv. **auto-archivace**). Na ČVUT k tomuto účelu slouží **Digitální knihovna ČVUT**. Zde je možné ukládat a zveřejňovat plné texty článků, statí ze sborníků, monografií, zpráv, skript, výukových materiálů.

Při archivaci je nutné respektovat práva a licenční podmínky vydavatele.

[Archivace v Digitální knihovně ČVUT](#)

Diamond Open Access

Diamantová (nebo také platinová) cesta představuje publikování v otevřených časopisech bez poplatků APC. Náklady spojené s vydáváním nese vydavatel (např. univerzitní vydavatelství, vědecká komunita). Na ČVUT se vydává několik kvalitních OA časopisů bez APC. Informují o výzkumu a vědeckých výsledcích a svým obsahem podporují spolupráci mezi univerzitou a vědeckou komunitou, soukromým sektorem i veřejností.

[Vědecké OA časopisy ČVUT](#)

Vydávání OA knih na ČVUT

ÚK ČVUT nabízí možnost publikovat e-knihy v režimu OA v [Digitální knihovně ČVUT](#).

[Publikování OA knih na ČVUT](#)

JSME TU PRO VÁS!

Soňa Fryščáková

sona.fryscakova@cvut.cz

Problematika Open Access, Open Access publikování, elektronické ukládání publikací na ČVUT (V3S a Digitální knihovna ČVUT)

Martin Černý

martin.cerny@cvut.cz

Podpora správy výzkumných dat v režimu OA

VÝZKUMNÁ FAIR DATA

Jak vám může pomoci Ústřední knihovna ČVUT?

- Určit, která data je/není možné sdílet, a z jakého důvodu.
- Doporučit postup v případě, že některá data nebude možné sdílet.
- Poradit, jak v žádostech o grant popsat správu dat v souladu s principy FAIR.
- Vysvětlit FAIR principy a jejich aplikování v praxi.
- Poradit ohledně náležitostí, obsahu a nástrojů vhodných pro tvorbu plánu správy dat (**Data Management Plan – DMP**).

Při tvorbě DMP vám mohou pomoci různé nástroje jako např. [Data Stewardship Wizard](#), který je vyvíjen na ČVUT.

[DSW – přístup pro uživatele ČVUT](#)

Požadavek na správu a sdílení výzkumných dat s principy **FAIR** znamená, že máte zpřístupnit vaše podkladová výzkumná data podle čtyř základních principů. Data musí být: nalezitelná (**F**indable), dostupná (**A**ccessible), interoperabilní (**I**nteroperable) a opětovně využitelná (**R**eusable). Tento požadavek je třeba splnit, pokud tomu nebrání nějaká relevantní skutečnost (je nutné odůvodnit/popsat).

Výzkumná data je potřeba uložit do datového repozitáře a zpřístupnit. **ČVUT datový repozitář nemá**. Doporučujeme proto data ukládat do oborového repozitáře (pokud existuje) nebo do univerzálního repozitáře [Zenodo](#).

Více o výzkumných datech na [Portálu OpenScience ČVUT](#)

